

Beg iz življenja. Dne 28. maja zjutraj je našel pri nabiranju gob v gozdu obešenega oskrbnik vinogradov na Preseki kočarja Ivana Ščavničarja iz Nunske grabe pri Ljutomeru.

Dva poškodovanca se zatekla v celjsko bolnišnico. Ignac Podhraški iz Brezne gore pri Humu ob Sotli je napadel 36 letnega kamnoseka Štefana Novaka iz Malega Tabora pri Humu in mu je zasadil nož blizu srca. — Trije posestniški sinovi iz šmarske okolice so napadli 27 letnega brezposelnega pekovskega pomočnika Lojzeta Gorjupa s Polžanske gorice pri Šmarju pri Jelšah in so mu z udarci s koli prebili lobanjo. Omenjena poškodovanca sta se zatekla po zdravniško pomoč v celjsko bolnišnico.

Smrten obračun med hlapcem in gospodarjem. Na Telovo se je zgodil na Orlih pri Ljubljani žalosten slučaj, ki je zahteval življenje 50 letnega Ignacija Pajka, posestnika na Rudniku 94. Pajk je prišel v krčmo na Orle, kjer je bil njegov hlapec Janez Rojc. Gospodar in hlapec sta se sprla, Pajk je Rojca že v krčmi napadel, na povratu se ga je lotil s polenom, a je hlapec v samoobrambi tudi zamahnil s polenom proti Pajku. Zadel je gospodarja na glavo ter mu prebil lobanjo. Pajk je koj podlegel poškodb, Rojc se je pa sam javil orožnikom.

Umor uglednega posestnika. V noči na 26. maj je bil v Čabračah, v okraju Škofja Loka, v svojem mlinu z lopato ubit Janez Šinkovec, 44 letni posestnik, mlinar in lesni trgovec. Šinkovca je našel drugi dan v mlinu mrtvega njegov sin. Zadeva je zaenkrat zagonetna.

Izpred sodišča.

ROPARSKI UMOR NA POBREŽJU PRED SODNIKI

Veliki senat mariborskega okrožnega sodišča je obravnaval 28. maja roparski umor na Pobrežju pri Mariboru, ki je bil zagrešen lani julija in kojega žrtev je postal upokojeni financar Ivan Stranjšak.

staviti 27 brezžičnih postaj, ki naj bi letalom označevala pot in jim omogočala poleta tudi ponoči in v megli. Te postaje so važne posebno v zvezi z nameravnim ojačenjem zračnega poštnege prometa. Iz Anglije bi šla zračna pošta osemkrat na teden do Južne Afrike. Tudi za razvoj ostalega letalstva bodo novi brezžični kašipotli imeli velik pomen.

Mačka, ki ribe lovi

V Köfiachu na nemškem Štajerskem je nekdo nedavno opazoval tole: Navadno pravimo, da kar mačka rodi, vse miši lovi. Toda mačka, katero je oni možakar opazoval, je lovila menda tudi ribe in ne samo miši. Tako je pripoveduje

Veronikin zvonki sopran; mežnaričin alt je bil hri-pav, Gašparjev tenor pa precej dremoten.

Kakor je Gašpar dejal, tako je bilo: Veronika je bila njegovi bolni sestri Cenci prav všeč. Že ko jo je zagledala, se je razveselila, da pride mlada postrežnica.

Veronika se je tudi kaj kmalu udomačila. S svojo prijaznostjo, vdanostjo in spretnostjo, s svojo lepoto in mladostno vedrostjo se je, kakor vsakomur, prikupila tudi bolni Cenci. Ni trajalo dolgo, že je bila Veronika kos razdražljivi, prepirljivi ženski.

Sicer se je Cenca zopet in zopet spozabila in, kadar jo je začelo prav hudo trgati, je jela robantiti in vpiti na vse pretege; toda čim je zagledala velike, lepe dekletove oči, kako začudeno in očitačoče vanjo strmijo, jo je postalo sram, utihnila je in se zarila s svojimi bolečinami v blazino ali v odejo.

Še ni minulo deset dni, ko se je zdelo Cenci, da brez Veronike ne more biti.

Seveda, dekleta je storilo vse, kar je bolnica želela. Z rahlo pa vendar krepko roko jo je predevala, tečno in okusno ji je kuhala, vedno jo je vljudno nagovorila: »gospa«, vse je lepo čedila, ponoči je spala v bolnični sobi, da bi ji noben klic ne ušel, podne pa je presedela večidel pri njej, jo tolažila ali pa ji z veselim pripovedovanjem delala kratek čas. Ako je bolnica kaj nespametnega ali celo kaj škodljivega želela, je Veronika kakor za šalo menila: bolniki so

Skoro 11 mesecev je trajala preiskava, preden je bilo vse toliko ugotovljeno, da je bil žalostni slučaj zrel za obravnavo. Zanimanje občinstva za proces je bilo tako veliko, da so morali odpreti veliko potratno dvorano in še ta je bila premajhna za naval radovednežev.

Kdo so krivci?

Na zatožni klopi so se pojavili trije delomržeži, ki so zašli zgodaj na stranpota, padali vedno globlje, dokler niso zagrešili na Pobrežju roparskega umora. Gre za 24 letnega delavca Karla Stern, 29 letnega trgovskega pomočnika Ivana Koller in 30 letnega ključavničarskega pomočnika Franca Belak. Obtožena trojica je iz Maribora, oziroma s Pobrežja. Obtožnica slika krivce kot klateže, ki so tedaj prišli za delo, če drugače nikakor ni šlo. Najljubše jim je bilo, če so jih vzdrževali starši ali sorodniki. Deteljica se je kmalu spoprijateljila, ker je pač vsak hotel dobro živeti in nič delati. Ko so jim pošla slednjič vsa sredstva, so sklenili, da se bodo dokopali do denarja na račun drugih in za slučaj tudi z nasiljem.

Obtoženi so zagrešili še več zločinov, najhujši je pa umor Stranjšaka, ki jih je slednjič razkrinkal ter prignal na zatožno klop.

Razni napadalni načrti

Iz obtožnice je razvidno, da se je lotila trojica začetkom julija 1936 več načrtov, kako bi si s silo pomagala do večje de-

Pri nekaterih boleznih žolča in jeter, žolčnih kamenih in zlatenci urejuje naravna
FRANZ - JOSEFOVA

grenčica
prebavo in pospešuje iztrebljenje črevesja. Klinične izkušnje potrjujejo, da domača pitna kura (zdravljenje) dobro učinkuje, ako popijemo

FRANZ - JOSEFOVO
vodo
zmešano z malo tople vode, zjutraj na prazen želodec.

Ogl. reg. S. br. 15485/35.

narne vsote. Vzeli so na muho razne osebe, o katerih so bili prepričani, da hranijo doma znatnejše denarne vsote. Predvsem so bili izbrani g. Gotfried Lasbacher v Koroščevi ulici, šolski nadzornik Ivan Koropec v Gosposvetski ulici in pa Ivan Stranjšak v Mejni ulici. S slednjim je bil znan Koller. Tuintam je občeval v njegovi hiši. Istotako so mu bile znane tudi hišne razmere ostalih dveh gospodov. Koller je prejel od tovarišev nalogo, da še enkrat natančno poizve vse razne prilike pri za napad določenih žrtvah in naj o njih poroča.

Obisk pri g. Lasbacherju

Stern in Belak sta se podala 7. julija v stanovanje g. Lasbacherja, kateremu sta lagala, da ju je odposlal mestni magistrat in se hočeta prepričati o stavbenem stanju njegove hiše. V postelji je ležala gospa Lasbacher, ki pa lopovoma ni posvetila posebne pozornosti. V ugodnem trenutku sta zmaknila tička z nočne omariče denarnico, v kateri sta pa našli veliko presenečenje na borih 150 Din.

Tolovajstvo pri Stranjšaku

Naslednjega dne, 8. julija, je ostal Koller po dogovoru doma, medtem ko se je postavil Belak na stražo pred Stranjšakovo hišo. Stern je stopil v stanovanje, ker je znal, da je gospodinja zdoma in na trgu. Stern se je zapletel s starim Stranjšakom v pogovor in medtem se je prikazal tudi Belak. Oba sta pobila nič hudega slutečega financarja od zadaj z železnim predmetom na tla, sta ga še zadavila in odvlekla truplo v kuhinjo.

Po izvršenem umoru sta odprla omaro, iz katere sta vzela šatuljo, katero sta odprla in ukradla iz nje 4800 Din in dva zlata prstana. Nato sta se lopova odstranila, ne da bi ju bil kdo opazil.

Plen sta še enkrat pregledala blizu železnice. Najbolj je bil razočaran Belak, kateri je računal z mnogo večjo gotovino. Prepustil je denar tovarišu s pripombo, naj zamolči njegovo ime, če bi prišla zadeva na dan.

kakor otroci, veseli naj bodo, če jim vse ne ustrežemo.

O spovedi Veronika ni črhnila niti besede ne. Zato pa je, kakor da drugače biti ne more, vsako jutro in vsak večer Cenci na glas molila, na kratko sicer, pa tem bolj goreče. Včasih ji je s svojim ljubkim glasom zapela potihoma tudi kako pobožno pesem — in to, tako je bilo videti, je bilo bolnici prav po volji.

Nekoč je poklicala Cenca Veroniko in ji rekla proseče:

»Veronika, zmeraj moraš ostati pri meni. Ne smeš od mene, dokler ne umrem. — Pa nikar se ne boj, še dolgo ne bom umrla.«

»Ostala bom, dokler me boste hoteli,« je odgovorilo dekletu. »Rada sem pri vas, gospa.«

Bolnica kar verjeti ni mogla tem besedam. Vsa vzradoščena je gledala na mladenko, potem pa je rekla:

»Veronika, ti mi ne smeš več rekati: gospa. Reci mi: Cenca!«

»Dobro!« je odvrnilo dekletu na svoj priljudni način. »Pa vam bom rekla: mati Cenca.«

»Veronika, Veronika, ti pač zmerom pravo zadeniš!« je vzkliknila žena in si ni mogla kaj: solze so ji stopile v oči.

Nekaj časa je bilo tiho, potem je spet rekla:

»Enega edinega človeka imam na svetu, ki me ima res rad.«

Zatara je polskal Štern Kollerja, katere-
mu je poročal o umoru in mu je odštel
del denarja. Koller se je podal z denarjem
domov, pa se je kmalu vrnil z materjo,
katera je dobila od Šterna par stotakov
in jih je skrila na vrtu. Istotako je odpad-
lo nekaj denarja na Šternovo mater.

Po zločinu in do obravnave

Po mirni razdelitvi plena sta se odpelja-
la Štern in Koller z avtomobilom v Celje
in Zagreb, kjer sta zapravila oropani den-
nar. Čez par dni sta se vrnila skrivaj v
Maribor, kjer sta obiskala starše. Pre-
skrbela sta se z novimi sredstvi ter sta jo
srečno pobrisala po bolj skrivnih stezah v
Avstrijo. Lansko jesen je lopova aretirala
avstrijska oblast in ju je izročila naši.
Tekom zasliševanja se je naenkrat poja-
vilo ime Belak, katerega so pozneje raz-
krinkali kot drugega morilca, medtem ko
so prvotno domnevali, da je zagrešil ro-
parski umor v Mejni ulici Koller skupno
s Šternom.

Obtoženi so le deloma priznali krivdo.
Sodba

Ivan Koller je bil obsojen na 20 let ro-
bije, Karl Štern in Franc Belak pa na do-
smrtno ječo.

Radi dvojnega roparskega umora obso-
jen na dosmrtno ječo. Okrožno sodišče v
Novem mestu je obravnavalo zadnje dni
divjaški dvojni roparski umor, katerega je
zakrivil Stanko Brodarič, 25 letni posest-
nikov sin iz Rosalnice v občini Metlika-
okolica. Državni pravdnik je Brodariča
obtožil, ker je 18. februarja 1937 v Ču-
cilih po zrelem preudarku in iz koristo-
ljubja umoril 83 letno Baro Kočevar in
njeno 58 letno hčer Marijo Vraničar. Zlo-
činec je posekal obe ženici s sekuro in je
po njuni hiši vse premetal. Tolovaj je
iskal denar, ker je bila Vraničarjeva da-
lje časa v Ameriki in so ljudje govorili, da
je prinesla s seboj precej dolarjev. Po
daljšem posvetovanju senata je bil Bro-
darič obsojen na dosmrtno ječo. Obtože-
nec je vložil proti obsodbi priziv.

Videla je Veronikin radovedni pogled, pa ni
odgovorila ničesar, le z glavo je zmajala in nada-
ljevala:

»Solze pa za menoj nihče ne bo potočil, ko me
ne bo več.«

Tedaj je dejala dekle s svojim ljubim glasom:

»Če me boste radi imeli, mati Cenca, vas bom
jaz tudi rada imela in Bog ve, če ne bom potočila
mnogo, mnogo solz za vami.«

»Veronika, o, ti si dobra!« je zaihtela Cenca.

Nekoliko je pomolčala, potem je znova začela:

»Čudno je, da mi vsi nimamo otrok; jaz jih
nimam; Gašpar, moj brat, jih nima; tvoj ujec jih
nima; ti pa staršev nimaš. O, ko bi imela le enega
otroka, tako dekle, kakor si ti, o, tedaj bi bilo vse
drugače!«

»Kaj pa bi bilo drugače, mati?« je pobarala
Veronika.

»Veronika, ti si še mlada. Ko pa človek šest-
deset let in še več to zemljo tlači, tedaj doživi mar-
sikaj hudega in marsikak težek kamen mu obleži
na srcu.«

»Mati, tak kamen si je treba kar odvaliti,« je
menilo dekle nedolžno. »Če ga pa odvaliti ni mogoče,
je treba poskrbeti, da ga pomagajo človeku prij-
ateljci nositi.«

»Meni ne pomore nihče. Nimam ne enega prij-
atelja.«

Slovenska Krajina.

Sobota. Tukajšnji Sokol ima 6. junija javni
telovadni nastop. Moral je biti pri sestavi spo-
reda res »strokovnjak«, kateremu se je posrečilo
vse tako razporediti, da članstvo ja ne bo moglo
priti k službi božji. Pa se temu ne čudimo, sam-
o drugič se gospodje ne razburjajte, če vam
bo kdo očital, da niste naklonjeni veri. Kako
kdo dela, po tem ga naše ljudstvo sodi. — Pri
nas bo imel 18. julija novo sv. mašo g. Rajner
Janez iz Rakičana, isti dan bo primiciral g. Ku-
stec v Crensovcih, a 11. julija na Tišini g. Nemeč
Matija iz Kupšinec.

Mačkovec. Ne da bi nam kdo očital, da zopet
napadamo, povedati namreč moramo, da se nam
zdi netaktno in brezobzirno, če ima naša občina
seje v nedeljo med službo božjo. To se je zgo-
dilo že ponovno. Res je sicer, da je velika večina
odbornikov luteranov, pa mislimo, da imajo tudi
oni v nedeljo kako službo božjo. Naj se to več
ne dogaja! Če že hočete imeti seje ob nedeljah,
pa imate na razpolago ves popoldan.

Kaj pravi zakon? Pravičnik k šolskemu zaku-
nu jasno pove, da imajo učitelji praznike kot
ostalo uradništvo, pa četudi je na šoli nad 60%
drugovercev. Ne vemo, ali tega nekateri naši
učitelji ne razumejo ali pa iz mržnje do vere

poučujejo, ko pa sicer vsako priložnost poišče-
jo, da ni treba poučevati.

Sv. Sebeščan. Opako za Prosvetni dom smo
začeli delati. Imamo je že okrog 30.000 koma-
dov. To je približno polovico. So pri tem velike
težave, kajti čisto vse se dela brezplačno. Imamo
v fari tudi nekaj ljudi, ki nas ne razumejo
in nam celo mečejo polena pod noge in pravijo,
da so Prosvetni domovi nepotrebni, kajti teh ni
bilo pred sto leti in je vseeno svet stal. Strašno
nazadnjaštvo! Ravno radi tega, ker imamo te-
žave, bomo svoje delo in dom bolj cenili in pre-
pričani smo, da bodo pozneje vsi uvideli, kako
nam je bil tak kotiček potreben.

Sv. Sebeščan. Uro v stolpu nam bo napravil
g. Jesenek Martin iz Šmarja pri Jelšah. Do
29. avgusta mora biti že v stolpu. Plačamo jo iz
prostovoljnih prispevkov.

V tujino! V mesecu maju je odšlo več tisoč
naših delavcev v Nemčijo, Francijo, v Bačko in
na državno veleposestvo »Belje«. V tujini je pla-
ča dobra. Letos se je odprla za naše delavstvo
tudi Nemčija, pa so bili ljudje razočarani; pri-
čakovali so boljše plače. V Nemčiji plačajo naš-
im delavcem mesečno od 25 do 40 mark, pa to
je slabo, da lahko delavci svojcem pošljejo me-
sečno le po 10 mark. Najslabše so naši delavci
plačani v Bački, malo bolje v Belju.

TABOR slovenskih fantov in mož v Celju

v dnevih

od 27. do 29. junija 1937

Selnica ob Dravi. V nedeljo 6. junija bo ob
pol treh popoldne v posojilniški sobi v župnišču

imelo društvo »Čitalnica« svoj redni občni zbor.
Na dnevnem redu je poleg poročil odbornikov,
volitev novega odbora in obravnavanje o nadalj-
njem društvenem delu. — Vsem, ki jim je bla-
gor ljudstva pri srcu, mora biti skrb za dobro
prosvetno organizacijo. Zato vlijudno vabimo vse
dosedanje člane, stare in mlade, in še vse druge,
zlasti mladino, da se občnega zbora udeležite v
čim večjem številu! Z novim poslovnim letos —
z novimi načrti na delo! V nedeljo vsi v »Či-
talnico«!

Gornja Radgona. V nedeljo 6. junija pride k
nam dramski odsek Slomškovega prosvetne-
ga društva od Male Nedelje, da vprizori pri nas
igro »Podrti križ« s sodobno vsebino. Nastopijo
tudi malonedeljski pevci. Za tuje igralce in pev-
ce vlada pri nas veliko zanimanje. Ker si Malo-
nedeljčani šele začenjamo graditi svoj prosvet-
ni dom, hočemo polnoštevino posetiti njihovo
prireditve v naši posojilniški dvorani.

»To bi bilo res čudno. Ali vam jaz nisem pri-
jateljica?«

»Veronika, ti si premlada... Pa vendar! Tebi bi
mogla zaupati. Morda ti bom kdaj kaj povedala...
Danes še ne.«

Žena je utihnila in ni več spregovorila. Niti na-
slednji dan ni o tem ničesar črhnila. Vendar je
vedno bolj premišljevala, tako da tudi Veroniki ni
ušla ta njena zamišljenost.

Sosedi, ki so prihajali na bolnico gledat, so se
čudili, kako je postala potrpežljiva in krotka. Gašpar
se ni čudil, le vesel je bil, da je tako prav zašel.
Sicer se je Cenca zmerom razjezila, ko je stresal
pred njo svoje muhaste navade in jo je venomer kaj
izpraševal; kar srbelo jo je, da bi ga spet dala,
kakor je znala, toda zaradi Veronike se je prema-
govala in se držala prijazno. Gašpar je tedaj za-
mižal in se je tiho vase smejal. Mežnarju in Marjeti
v Šmarju pa je poslal pošto, da je v Cencini hiši
stanovitno lepo, vedno je sončno, in ne Veroniki
ne Cenci ni treba dežnika.

Nekega večera je močno potrkalo. Veronika je
mislila, da je prišel trški padar; zato je hitela od-
pirat.

Pa je stal pred njo — grofov jagar. Prvi hip
sta se oba zdrznila. Potem je vprašal Anza rezko:

»Kako prideš ti sem? Kaj počneš tu?«

»Strežem bolni gospe,« je odvrnilo dekle hladno.

(Dalje sledi)

sam: V malem potočku
se steka tudi voda rud-
nika. Vendar pa se v ta
potoček, ki je sicer čist
in bister, izgubi kaka
postrv. Popoldne je vo-
da v tem potočku na-
vado bolj plitka. To pri-
liki je porabila mačka,
ki se drugače vode moč-
no boji, da je prišla na
peščeni prod in tamkaj
oprezovala. Ko se je
mačka počasi sprehaja-
la porodu, prečec na
ugoden plen, je nenažno
zagledala postrv, ki je
švignila v plitki vodi
mimo peščenega proda.
Mačka je naglo s tačko
udarila v vodo in zgra-
bila s kremplji postrv.
Izvelkla jo je na suho
ter jo nesla domov, kjer
jo je spustila v kuhinji
na tla. Mačka je postrv
usmrtila tako, da jo je
ugriznila v zatilje.